

แผนการสอนประจำบทที่ 10

ชุดวิชา	751-332 ทฤษฎีการเงิน (Monetary theory) 3/3 หน่วยกิต
บทที่ 10	เป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศ
ตอนที่	10.1 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับเงินเฟ้อ 10.2 ลักษณะทั่วไปของภาวะการว่างงาน 10.3 ความสัมพันธ์ของภาวะเงินเฟ้อกับภาวะการว่างงานในทัศนะต่าง ๆ 10.4 แนวทางที่สำคัญเพื่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ

แนวคิด

1. เป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญ เป้าหมายการจัดหรือบรรเทาการเกิดภาวะเงินเฟ้อและการว่างงาน โดยความหมายของเงินเฟ้อคือ ภาวะที่ระดับราคาโดยทั่วไปกำลังเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกิดอุปสงค์ส่วนเกินในผลผลิตและการเกิดขึ้นของอุปสงค์ส่วนเกินในผลผลิตก็เกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ของปริมาณเงิน ผลกระทบของเงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้และความมั่งคั่งระหว่างผู้มีรายได้คงที่กับผู้ที่มีรายได้ที่เปลี่ยนแปลงได้และระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้
2. การว่างงานตามคำนิยามของ The U.S. Bureau of Labor Statistics หมายถึงบุคคลที่พร้อมเต็มใจและสามารถที่จะเข้าทำงานได้ในระดับอัตราค่าจ้างที่เป็นอยู่แล้วแต่ไม่สามารถหางานทำได้ โดยมีสาเหตุที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการที่ตลาดไม่สามารถดำเนินการในลักษณะ ของการให้ความรอบรู้ อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งกรณีที่อัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงินไม่สามารถลดลงได้ง่ายๆ ก็อาจจะเป็นสิ่งช่วยให้เกิดการว่างงานโดยไม่สมัครใจมากขึ้นด้วย การว่างงานมีผลกระทบต่อรายได้ เงินออม ความมั่งคั่งและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องลดลง
3. ความสัมพันธ์ของภาวะเงินเฟ้อและภาวะการว่างงานมีอยู่ด้วยกัน 2 ทัศนะด้วยกันคือ ทัศนะที่เก่าแก่ที่สุดคือ “Trade - off view” ส่วนอีกทัศนะหนึ่งได้มีการพัฒนาขึ้นมาเมื่อเร็วๆ นี้ เรียกว่า “long - term equilibrium view”
4. ผู้วางนโยบายในระยะยาวแล้วไม่สามารถที่จะมีอิทธิพลต่ออัตราการว่างงานได้อย่างถาวร กระทบได้แต่การตัดสินใจเฉพาะอัตราเงินเฟ้อในระยะยาวเพียงอย่างเดียว แสดงให้เห็นว่าถ้าต้องการให้

การว่างงานอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับอัตราธรรมชาติแล้วภาวะเงินเฟ้อจะต้องเพิ่มสูงขึ้นไปอย่างไม่มีกำหนด

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาบทที่ 10 จบแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับเงินเฟ้อ ผลกระทบ และ สาเหตุของเงินเฟ้อได้
2. อธิบายลักษณะทั่วไปของภาวะการว่างงาน ผลกระทบ และ สาเหตุของการว่างงานได้
3. อธิบายความสัมพันธ์ของภาวะเงินเฟ้อกับการว่างงานในทัศนะต่างๆ ได้
4. อธิบายแนวทางที่สำคัญเพื่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจต่างๆ ได้

วิธีการสอน

การสอนแบบบรรยาย

สื่อการสอน

แผ่นใส

Power point

กระดานดำ ชอล์ก

บทที่ 10

เป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศ

ในช่วงระหว่างศตวรรษที่ 20 จะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญมากและเกิดบ่อยครั้งอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ ปัญหาของการเกิดภาวะเงินเฟ้อและปัญหาของการว่างงาน จากเหตุการณ์ที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งสำคัญ (Great Depression) ในทศวรรษ 1930 ที่ผ่านมานั้นได้ก่อให้เกิดความกลัวว่าเหตุการณ์เช่นนั้นจะเกิดขึ้นอีก ปัญหาของการว่างงานจำนวนมากที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง การแก้ไขปัญหาวาระการว่างงานนี้ได้กลายมาเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญโดยเฉพาะในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ในสหรัฐอเมริกาได้มีการออกกฎหมาย The Employment Act ในปี 1946 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานให้ได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันปัญหาของภาวะเงินเฟ้อก็ยังถูกคำนึงถึงอยู่ ดังจะเห็นได้จากเป้าหมายฉบับเดียวกันนี้ว่าได้พยายามที่จะส่งเสริมให้เกิดอำนาจซื้อเพิ่มมากขึ้นด้วย

จากระยะเวลาที่ผ่านมาเป้าหมายทางเศรษฐกิจประการอื่นๆ ก็ได้เกิดขึ้นตามมาดังเช่น เป้าหมายทางด้านความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ (Economic Growth) ซึ่งได้เกิดขึ้นตอนต้นของทศวรรษ 1960 จากสภาพความเป็นจริงที่ต้องพิจารณาถึงก็คือ เมื่อเวลาผ่านไปจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จำนวนกำลังแรงงาน (Labor force) ที่เพิ่มขึ้น ทำให้ความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจกลายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะรักษาไว้ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติต่อบุคคลและอัตราการจ้างงานอย่างมีเสถียรภาพ เมื่อต้องการที่จะเพิ่มรายได้ประชาชาติต่อบุคคลให้สูงขึ้น การผลิตของระบบเศรษฐกิจจะต้องเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ดังอุปมาที่ว่า ถ้าปราศจากความเจริญทางเศรษฐกิจเพิ่มแล้ว อาหารขามใหญ่ของบุคคลแต่ละคนที่เคยบริโภคอยู่จะต้องกลายเป็นอาหารขามที่เล็กลงและจะยิ่งเล็กลงเรื่อยๆ เนื่องจากมีบุคคลอื่นๆ ที่เพิ่มขึ้นได้เข้าร่วมบริโภคอาหารเหล่านั้นด้วย

อย่างไรก็ตามความเจริญเติบโต (growth) ของเศรษฐกิจมักจะถูกจัดให้เป็นเป้าหมายขั้นกลาง (intermediate target) ในอันที่จะใช้เป็นทางนำไปสู่เป้าหมายของการจ้างงานเต็มที่ ซึ่งอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยิ่งมากเท่าไร ก็จะเป็นการสร้างงาน (absorption) ให้กับกำลังแรงงานที่เพิ่มขึ้นได้มากเท่านั้น และจะเป็นการลดอัตราการว่างงานลงได้ หรือไม่ก็เป็นการรักษาระดับการว่างงานไม่ให้เพิ่มมากขึ้นไปอีก ประเทศสหรัฐอเมริกาในตอนต้นทศวรรษ 1960 เป้าหมายทางด้านความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจได้กลายมาเป็นเป้าหมายที่สำคัญมากเป้าหมายหนึ่ง โดยเฉพาะในสมัยของประธานาธิบดี เคนดี ที่มีเป้าหมายของการบริหารประเทศประการหนึ่งที่ว่า “Get the Country

moving again” อันมีเหตุผลดังที่กล่าวแล้วและประกอบกับการแข่งขันที่จะเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกกับประเทศรัสเซีย

แต่พอมานับทศวรรษ 1970 นโยบายเศรษฐกิจต่างๆ ที่ใช้ดำเนินการเพื่อบรรเทาปัญหาของความเจริญทางเศรษฐกิจได้ถูกโจมตีอย่างหนักกว่าเป็นสาเหตุของการทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (pollution) และในระยะยาวแล้วอันตรายจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่ลบล้าง หรือมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากความเจริญของเศรษฐกิจ และตลอดช่วงของระยะเวลาที่ยังถกเถียงถึงผลดีและผลเสียของความเจริญทางเศรษฐกิจอยู่นั้น การแก้ไขปัญหภาวะเงินเฟ้อและการว่างงานก็ยังคงเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ดังนั้นเป้าหมายของการดำเนินนโยบายภายในประเทศในส่วนนี้ก็จะกล่าวถึงสาเหตุ (causes) ของการเกิดภาวะเงินเฟ้อและการว่างงาน ตลอดจนพิจารณาถึงผลกระทบที่สำคัญ ๆ ต่อเศรษฐกิจอีกทั้งจะสรุปถึงการที่จะนำ (implications) เอานโยบายเศรษฐกิจต่างๆ มาใช้เพื่อจัดหรือบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไป

10.1 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับเงินเฟ้อ

ความหมายของเงินเฟ้อ (inflation) คือภาวะที่ระดับราคาโดยทั่วไปกำลังเพิ่มสูงขึ้น และความหมายของภาวะเงินฝืด (deflation) ก็เป็นไปในทางตรงกันข้ามคือ ภาวะที่ระดับราคาโดยทั่วไปกำลังลดลง การเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากการเปลี่ยนแปลงของราคาเปรียบเทียบ (relative price) เช่น ถ้าราคาของน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ราคาของเบียร์ลดต่ำลง เราไม่สามารถที่จะพูดได้ว่าเกิดภาวะของเงินเฟ้อหรือเงินฝืด การเปลี่ยนแปลงของราคาดังกล่าวนี้ มีผลมาจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยเทียบกับอุปทานและอุปสงค์ของน้ำมันและเบียร์ ในทางตรงกันข้ามภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้นเมื่อราคาโดยทั่วไปของสินค้าส่วนมากหรือทั้งหมดสูงขึ้น ซึ่งอาจจะมีผลมาจากการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์หรือการลดลงของอุปทานของสินค้าโดยทั่วไปทั้งหมด มากกว่าที่จะเป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลง (shift) ความพอใจ (preferences) ในการซื้อจากสินค้าหนึ่งไปยังสินค้าอีกชนิดหนึ่งหรือการเปลี่ยนแปลง (shift) ปริมาณการผลิตสินค้าบางประเภท

การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าโดยส่วนใหญ่ หรือทั้งหมดถูกแสดงผ่านออกมาในรูปของดัชนีราคา (price index) ดัชนีราคาเป็นราคาถ่วงน้ำหนักถ่วงเฉลี่ย (weighted average) ของกลุ่มสินค้าที่ประเมินโดยเปรียบเทียบกับราคาปีใดปีหนึ่ง ซึ่งถือเป็นปีฐาน (base year) ตัวอย่างของดัชนีราคาที่มีการใช้มากได้แก่ ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค (Consumer Price Index) ซึ่งก็คือราคาถ่วงเฉลี่ยของสินค้าสำหรับผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่ง (Wholesale Price Index) ซึ่งก็เป็นราคาถ่วงเฉลี่ยของสินค้าขายส่ง (in their first transaction) อีกดัชนีหนึ่งที่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้ แต่ก็มีประโยชน์มากเหมือนกันคือ Gross National

Product Implicit Price Deflator หรือเรียกสั้นๆ ว่า GNP deflator ซึ่งก็เป็นดัชนีราคาของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (final goods and Services) ทั้งหมดในปีปัจจุบัน ซึ่งก็จะเป็นดัชนีราคาของสินค้าและบริการที่ใช้ในการคำนวณหาตัวเลขรายได้ประชาชาติ (GNP)

ถึงแม้ว่าดัชนีที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจะมีแตกต่างกันหลายดัชนีก็ตาม แต่ก็พบว่าความสัมพันธ์ของดัชนีแต่ละประเภทมีความสอดคล้องซึ่งกันและกันในระยะเวลาที่ผ่านมา คือดัชนีทั้งสามประเภทนี้จะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและลดลง ในลักษณะเดียวกัน ภาวะเงินเฟ้อสามารถแสดงได้จากเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีของดัชนีที่เหมาะสม (appropriate index) ซึ่งจากความเป็นจริงแล้วก็ยังไม่มียุคสมัยที่แสดงถึงอัตราเงินเฟ้อที่แน่นอน เนื่องจากบางคนเวลากล่าวถึงอัตราเงินเฟ้อก็จะยกตัวเลขที่แสดงมาจากดัชนีราคาผู้บริโภค บางคนก็ใช้ตัวเลขที่อ้างอิงมาจากดัชนีขายส่ง เป็นต้น

10.1.1 ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อ

ภาวะเงินเฟ้อถูกพิจารณาด้วยความระมัดระวังเพราะว่าได้มีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับภาวะเงินเฟ้อในแง่ที่จะส่งผลกระทบในกรณีที่ไม่ดี (adverse effect s) ต่อการกระจายรายได้ ต่อการกระจายความมั่งคั่งและต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้กู้และผู้ขอกู้ ภาวะเงินเฟ้อส่งผลกระทบที่ไม่พึงต้องการต่อการกระจายรายได้ อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ของแต่ละคนไม่สามารถ เพิ่มขึ้นสูงเท่ากับการเพิ่มขึ้น ของระดับราคา บางกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องจากการที่ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นแล้วมีผลทำให้ผลกำไรเพิ่มสูงขึ้น และส่งผลการเพิ่มขึ้นของเงินปันผลซึ่งผู้ถือหุ้นจะได้รับ ในทาง ตรงข้าม บางกลุ่ม เช่น พวกแรงงาน (Labor) การปรับปรุงสัญญาการทำงานนั้นไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยครั้งนัก ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแรงงานจึงถูกสมมุติให้มีความล่าช้า (lag) มาก หลังจากที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นไปแล้ว บางกลุ่มโดยเฉพาะพวกที่ครบอายุการทำงาน (retired) แล้วจะได้รับเงินบำนาญในจำนวนของเงินคงที่ (fixed in nominal terms) ซึ่งเงินบำนาญเหล่านี้จะไม่มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นในเวลาที่ว่าราคาสินค้าได้เพิ่มสูงขึ้น ถ้าข้อสมมุติที่กล่าวมานี้ถูกต้องแล้ว การเพิ่มขึ้นของราคาก็จะเป็นการทำให้ทรัพยากรที่แท้จริง (real resource) บางกลุ่มคนที่มีรายได้ประจำเช่นบุคคลที่รับบำนาญ และคนงานที่ได้รับค่าจ้าง (ซึ่งการปรับปรุงค่าจ้างจะมีความล่าช้า เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของระดับราคา) เปลี่ยนหรือเคลื่อนย้าย (shift away) ไปยังกลุ่มบุคคลที่มีรายได้จากการกำไร

นอกจากภาวะเงินเฟ้อจะมีผลต่อการกระจายรายได้แล้ว ภาวะเงินเฟ้อยังมีผลกระทบต่อการกระจายความมั่งคั่งที่เป็นอยู่อีกด้วย กลุ่มของครัวเรือน (household) ก็อาจถือความมั่งคั่งไว้ในหลายรูปแบบทรัพย์สินที่แท้จริง เช่น บ้าน รถยนต์ เป็นส่วนหนึ่งของความมั่งคั่ง (stock of wealth) นอกจากนี้ก็ยังสามารถดำรงความมั่งคั่งในรูปของทรัพย์สินทางการเงิน (financial assets) อีกด้วย อันประกอบไปด้วยหุ้นบริษัท (corporate stocks) และพันธบัตร (bonds) ทั้งพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรเอกชน เป็นต้น การเกิดภาวะเงินเฟ้อมีผลต่อการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่แท้จริง โดยถ่วงเฉลี่ยแล้วมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของ

ทรัพย์สินที่แท้จริงโดยส่วนใหญ่แล้วจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อยก็เท่ากับอัตราของเงินเฟ้อ ถ้านักลงทุน (Investors) เชื่อว่าภาวะเงินเฟ้อจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลกำไรที่จะได้รับแล้ว นักลงทุนเหล่านั้นก็จะเพิ่มการซื้อจำนวนหุ้นของบริษัทต่างๆ มากขึ้น ในช่วงที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ สิ่งเหล่านี้ก็จะไปมีผลต่อการผลักดันราคาของหุ้นให้เพิ่มสูงขึ้น ผลที่เกิดขึ้นต่อมาก็คือเป็นการเพิ่มความมั่งคั่งให้สูงขึ้นแก่ผู้ที่ถือหุ้นอยู่เดิม ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ดำรงความมั่งคั่งในรูปของพันธบัตรก็จะเป็นผู้ที่เสียประโยชน์ (disadvantage) เนื่องจากผลตอบแทนคือดอกเบี้ยจากการถือพันธบัตรนั้นมีค่าคงที่ (fixed coupon rate) ยิ่งกว่านั้นมูลค่าของพันธบัตรเมื่อถึงเวลาไถ่ถอน (maturity value) ก็ยังมีค่าคงที่เป็นตัวเงินที่คงที่ อีกด้วย ซึ่งเมื่อระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นก็จะเป็นการไปลดอำนาจซื้อที่แท้จริง หรือมูลค่าที่แท้จริงของพันธบัตรลง ดังกล่าวก็จะเห็นได้ว่าภาวะเงินเฟ้อจะมีผลกระทบต่อการกระจายความมั่งคั่งที่แท้จริงจากผู้ถือหุ้นพันธบัตรไปสู่ผู้ถือหุ้นและผู้ถือทรัพย์สินที่แท้จริง

ประการสุดท้าย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้กู้กับผู้ขอกู้ (creditor, debtor) ก็อาจจะไม่ราบรื่น (distorted) จากการที่ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น โดยเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น เงินที่ให้ผู้กู้ยืมไปก็จะมีอำนาจซื้อที่น้อยลง ยกตัวอย่างเช่น เงินที่ให้ผู้กู้ยืมไป 100 บาท และเมื่อถึงสิ้นปีก็ต้องมาจ่ายคืนให้แก่ผู้ให้กู้เป็นจำนวนเงิน 110 บาท ถ้าหากว่าราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น สมมุติว่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ในช่วงระหว่างปีที่มีการกู้ยืมกันนั้น ก็จะมีผลทำให้เงินที่จ่ายคืนให้แก่ผู้ให้กู้นั้นมีอำนาจซื้อลดลงร้อยละ 7 ดังนั้นในรูปที่แท้จริง (real term) แล้ว ผู้ให้กู้จะได้รับดอกเบี้ยที่แท้จริงเพียงร้อยละ 3 เท่านั้นแทนที่จะเป็นร้อยละ 10 ภายใต้ภาวะเงินเฟ้อนี้อาจจะทำให้มีการเคลื่อนย้าย (shift) อำนาจซื้อที่แท้จริงจากผู้ให้กู้ยืมไปยังผู้ขอกู้ยืม

จากปัญหาภาวะเงินเฟ้อที่กล่าวมาข้างต้นจะมีเหตุผลที่จะตั้งข้อสมมุติอีกได้ว่า บุคคลที่คาดว่าจะได้รับผลเสียจากการเกิดภาวะเงินเฟ้อนั้น ก็จะพยายามที่จะหาทางที่จะป้องกันผลเสียอันจะเกิดขึ้นกับตนเองเช่น ถ้าคนงาน (Wage earners) คาดว่าจะเกิดภาวะเงินเฟ้อ คนงานก็จะหาทางป้องกันตนเอง โดยการหาทางที่จะขอเพิ่มค่าจ้างแรงงานให้สูงขึ้นกว่าระดับค่าจ้างที่เป็นอยู่ เงินเฟ้อเช่นเดียวกันกับผู้ให้กู้ยืมก็จะป้องกันตนเองจากการเกิดภาวะเงินเฟ้อได้โดยขอเพิ่มอัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บให้สูงขึ้นกว่าในกรณีปกติ และขณะเดียวกันผู้ที่มาขอกู้ยืมถ้าคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์ (benefit) จากการเกิดภาวะเงินเฟ้อก็จะมีความเต็มใจที่จะจ่ายอัตราดอกเบี้ยในระดับที่สูงกว่าในช่วงภาวะปกติเช่นกัน

จากการมีเหตุผลที่จะคาดได้ว่าบุคคลแต่ละคนจะมีการคาดการณ์เกี่ยวกับผลของภาวะเงินเฟ้อ ดังนั้นก็ต้องมาทำการแยกให้เห็นถึงความแตกต่างของผลจากภาวะเงินเฟ้อที่จะเกิดขึ้น ว่าเป็นลักษณะของการเกิดภาวะเงินเฟ้อที่มีการคาดการณ์ไว้ก่อน (Expected inflation) หรือว่าเป็นภาวะเงินเฟ้อที่ไม่มีการคาดการณ์ไว้ก่อน (unexpected inflation) ในกรณีที่ต้องการพิจารณาถึงผลกระทบต่อการกระจายรายได้ ความมั่งคั่งและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้กู้และผู้ขอกู้ยืม จากการศึกษาพบว่าผลเสียของภาวะเงินเฟ้อที่กล่าวมาในตอนต้นนั้นจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่เป็นการเกิดภาวะเงินเฟ้อประเภทไม่คาดการณ์ไว้

ก่อน (unexpected inflation) อย่างไรก็ตามในกรณีที่ภาวะเงินเฟ้อได้มีการคาดการณ์ไว้ก่อนอย่างเต็มที่แล้ว (fully expected) ผลเสียอันจะเกิดจากภาวะเงินเฟ้อจะยังไม่เกิดขึ้น

10.1.2 สาเหตุของภาวะเงินเฟ้อ

ในตลาดแต่ละแห่งซึ่งเราตั้งข้อสมมุติไว้ว่าการที่ราคาสินค้าสูงขึ้นนั้น เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นมาจากการเกิดอุปสงค์ส่วนเกินหรือการขาดแคลนด้านอุปทาน ด้วยเหตุผลในลักษณะแบบเดียวกันกับการพิจารณาในระดับเศรษฐกิจส่วนรวม (macro economic) ภาวะเงินเฟ้อก็เกิดขึ้นเมื่ออุปสงค์รวมของผลผลิต (Aggregate Output Demand) เพิ่มขึ้นกว่าปริมาณของผลผลิตรวม (Aggregate Output Supply) และภาวะของเงินเฟ้อก็จะเกิดขึ้นเมื่ออุปสงค์รวมของผลผลิตอยู่ในระดับที่น้อยกว่าปริมาณรวมของผลผลิตที่มีอยู่ บางทฤษฎีที่กล่าวถึงภาวะเงินเฟ้อ ก็ได้้นำเอาปัจจัยภายนอก (Exogenous forces) เข้ามาร่วมเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์รวมและอุปทานรวมด้วย และจากการที่ได้ทำการศึกษามาแล้วในตัวแทน (model) การวิเคราะห์ของเส้น IS-LM ว่าการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ในผลผลิตนั้น อาจเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงของการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล การจัดเก็บภาษีหรืออาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงฐานของเงินโดยการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ธนาคารกลาง ในกรณีที่การดำเนินนโยบายการเงินหรือการดำเนินนโยบายการคลังมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของความต้องการผลผลิตรวม แต่ไม่มีผลต่อการเพิ่มจำนวนของผลผลิตรวมหรือเพิ่มขึ้นในระดับที่น้อยกว่า ระดับราคาจะเพิ่มสูงขึ้น ในกรณีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ในภาวะการจ้างงานเต็มที่ ซึ่งปริมาณของผลผลิตไม่สามารถเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปริมาณความต้องการผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามภาวะเงินเฟ้อก็อาจเกิดขึ้น ในขณะที่ระดับการจ้างงานยังไม่เต็มที่ก็ได้ ถ้าหากว่ามีข้อจำกัด (constraints) ของระบบเศรษฐกิจที่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นได้ช้า (ประกอบกับการลดลงของจำนวนทรัพยากรที่ว่างงาน) ในขณะที่เกิดการเพิ่มขึ้นของจำนวนอุปสงค์รวม

จากการพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์โดยเปรียบเทียบกับผลผลิตนั้น ทฤษฎีเงินเฟ้อบางทฤษฎียังได้กำหนดสภาวะที่ราคาสินค้าจะเพิ่มสูงขึ้นไว้ด้วย เช่นพิจารณาทั้งสภาวะที่ระบบเศรษฐกิจอยู่ในสภาพของการจ้างงานเต็มที่ ซึ่งปริมาณของผลผลิตไม่สามารถจะเพิ่มขึ้นได้อีกต่อไป การเพิ่มขึ้นของความต้องการสินค้าภายใต้สภาพการณ์เช่นนี้ ก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ตรงกับที่ความต้องการที่เพิ่มขึ้นนี้ยังไม่สามารถถูกตอบสนอง โดยการเพิ่มขึ้นของจำนวนผลผลิต ปัญหาในขณะนี้ก็คือ ราคาจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่สิ้นสุด หรือจะมีกลไกอะไรที่จะปรับตัวของมันเอง ขจัดอุปสงค์ส่วนเกินที่เกิดขึ้นให้หมดไป โดยสมมุติว่าการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในผลผลิตเกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายทางภาครัฐบาล และสมมุติต่อไปอีกว่าการจัดเก็บภาษีไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเจ้าหน้าที่ทางการเงินของธนาคารกลางก็ไม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลง monetary base การเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของรัฐบาลจะเป็นตัวเพิ่มโดยตรงของอุปสงค์ในผลผลิต ซึ่งค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้ รัฐบาลได้ทำการขอกู้ยืมมาจากตลาดการเงิน การที่รัฐบาลขอ

กู้ยืมเงินทุนเหล่านี้มา จะเป็นเหตุให้อัตราดอกเบี้ยถูกผลักดันให้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งก็เป็นเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้ที่ถือเงิน (money holder) อยู่ลดจำนวนเงินที่ถืออยู่ลงเพื่อให้ไปเป็นเงินทุนสำหรับรัฐบาลที่ต้องการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น トラバドที่จำนวนของผลผลิตไม่สามารถจะเพิ่มขึ้นได้ ราคา ก็จะเพิ่มสูงขึ้น จากการที่ราคาเพิ่มสูงขึ้นนี้ ก็จะทำให้ความต้องการที่จะถือเงินที่เป็นตัวเงิน (nominal money) เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นก็จะมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการถือเงินที่เป็นตัวเงินที่ขัดแย้งกันอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ ประการแรก การที่ราคาเพิ่มสูงขึ้นจะเป็นเหตุให้เกิดการเพิ่มขึ้นของความต้องการถือเงิน และ ประการที่สอง การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยจะเป็นตัวไปลดปริมาณความต้องการถือเงินลงเพื่อให้ภาวะเงินเฟ้อยังคงดำเนินอยู่ ปริมาณความต้องการส่วนเกินก็ต้องคงอยู่ นั่นก็คือ ปริมาณการใช้จ่ายในรูปตัวเงิน (nominal terms) จะต้องเพิ่มสูงขึ้นเร็วเท่ากับการเพิ่มของระดับราคา ภาวะเงินเฟ้อจะยังคงเกิดขึ้นถ้าหากว่าการลดลงของความต้องการถือเงินที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยมีจำนวนที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของความต้องการเพิ่มขึ้นของความต้องการถือเงินที่เพิ่มขึ้นจากการที่ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น การเกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวนี้จะมีผลทำให้มีเงินทุนที่จะนำมาสนองระดับการใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นได้ต่อไปเรื่อยๆ และก็เป็นที่น่าสงสัยขึ้นมาว่า ปริมาณความต้องการถือเงินจะสามารถลดลงไปได้เรื่อยๆ อย่างไม่จำกัดเช่นนั้นหรือไม่ และถ้าหากไม่สามารถลดลงต่อไปได้อีกแล้ว ระดับของความต้องการผลผลิตจะไม่สามารถเพิ่มสูงขึ้นได้อีกต่อไป

ยิ่งกว่านั้นการเพิ่มสูงขึ้นของระดับอัตราดอกเบี้ยก็ยังมีผลต่อการลดลงของระดับการลงทุนที่แท้จริงของทางภาคธุรกิจ (Business sector) อีกด้วย การลดลงของค่าใช้จ่ายลงทุนของภาคธุรกิจก็จะส่งผลสุดท้ายโดยไปชดเชย (offset) กับการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายทางภาครัฐบาล ซึ่งก็จะทำให้ปริมาณความต้องการผลผลิตกลับมาสู่ระดับเดิมได้อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นเงื่อนไขต่างๆ ที่จำเป็นแก่การที่จะทำให้ภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้นอยู่ได้ตลอดไปนี้ จากสาเหตุของการที่มีการเพิ่มขึ้นของความต้องการผลผลิตอย่างถาวร (permanent increase in output demand) นั่นก็จะเป็นสิ่งที่เกินไปจากความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นได้

คราวนี้มาพิจารณาทางด้านนโยบายการเงินที่จะถูกใช้ให้เป็นสาเหตุทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในผลผลิต สมมุติอีกครั้งหนึ่งว่าให้ปริมาณผลผลิตมีจำนวนคงที่ในสถานะของการจ้างงานเต็มที่ และสมมุติต่อไปอีกว่าเจ้าหน้าที่ของธนาคารกลางได้ทำการเพิ่มปริมาณของ monetary base อยู่ตลอดเวลา ซึ่งก็จะมีผลต่อการขยายตัวของปริมาณเงินหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น เมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้นระดับอัตราดอกเบี้ยก็ลดต่ำลง การลดลงของอัตราดอกเบี้ยก็เป็นสาเหตุให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายในสินค้านทุนของภาคธุรกิจ การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในสินค้านทุนที่เพิ่มขึ้นนั้นจะทำให้ความต้องการผลผลิตรวมเพิ่มสูงขึ้น จากการที่ปริมาณผลผลิตไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้ ราคาสินค้าก็เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นอีกว่า ราคาจะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่มีขอบเขตจำกัดหรือเปล่า คำตอบก็คือ “ไม่” เนื่องจากการที่ระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นนั้นความต้องการถือเงินก็เพิ่มสูงขึ้นด้วย เพราะจากการที่ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นจะทำให้ปริมาณความต้องการถือเงินเพิ่มสูงขึ้น (จากการที่ราคาเพิ่มสูงขึ้น) ซึ่งก็จะทำให้อัตราดอกเบี้ยขยับ

ตัวสูงขึ้น และจากการสูงขึ้นของระดับ บอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว จะไปทำให้ระดับค่าใช้จ่ายลงทุนที่ได้เพิ่มขึ้นในตอนแรกนั้นค่อยๆ ลดต่ำลง ซึ่งจะลดต่ำลงเรื่อยๆ ตราบใดที่อัตราดอกเบี้ยยังคงเพิ่มสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยก็จะเพิ่มต่อไปเรื่อยๆ ตราบใดที่ความต้องการถือเงินยังเพิ่มขึ้นอยู่และความต้องการถือเงินนี้ก็จะยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อยตราบใดที่ราคาสินค้ายังคงเพิ่มขึ้นอยู่ และในที่สุด เมื่อการลดลงของการลงทุนสามารถชดเชยการเพิ่มขึ้นของการลงทุนในระยะแรกแล้ว ความต้องการผลผลิตก็จะกลับมาสู่ระดับเดิมของมันและราคาก็จะไม่เพิ่มสูงขึ้นอีกต่อไป เมื่อราคาไม่เพิ่มอัตราดอกเบี้ยก็จะไม่เพิ่มอีกต่อไป ระบบเศรษฐกิจก็จะกลับเข้าสู่ดุลยภาพที่ปราศจากภาวะเงินเฟ้ออีกครั้งหนึ่ง

ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นทั้งการเพิ่มขึ้นของระดับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของรัฐบาลหรือจะเป็นการเพิ่มขึ้นทางด้าน monetary base ก็ตาม จะไม่มีผลอย่างไรเพียงพอที่จะทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อดำเนินไปได้ตลอด ในสภาพที่แท้จริงแล้วการเพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลาของระดับการใช้จ่ายที่แท้จริงของรัฐบาลก็อาจจะไม่มีผลอย่างไรเพียงพอที่จะไปทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อยืนยาวอยู่ได้ตลอดไป การที่จะทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้ตลอดไปนั้น ระดับของค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลานั้น จะต้องได้มาจากจำนวนเงินที่มาจากการลดลงของความที่ต้องการถือเงินที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน ความต้องการถือเงินต้องลดลงเพื่อว่าจำนวนผลผลิตที่เท่าเดิมจะได้ถูกซื้อในราคาที่สูงขึ้น ซึ่งพวก Monetary มักจะละเลยถึงความเป็นไปได้ของกรณีนี้ ในอีกกรณีหนึ่งที่ภาวะเงินเฟ้อสามารถที่จะดำรงอยู่ได้คือ จากการเพิ่มสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลาของปริมาณเงิน ซึ่งอาจเกิดจากการเพิ่มสูงขึ้นของ monetary base สมมุติว่าค่าใช้จ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงิน ภายใต้กรณีเช่นนี้ ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะไปทำให้ความต้องการถือเงินต้องลดลง ความจริงแล้วการถือเงินจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งถึงแม้จะไม่มีค่าใช้จ่ายเงินของรัฐบาลเกิดขึ้น ผลของการเพิ่มขึ้นของ monetary base ก็สามารถทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ อยู่ตลอดเวลา ตราบใดที่การเพิ่มขึ้นของ monetary base หรือการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในที่สุดแล้ว จะต้องสูงเร็วกว่าการเพิ่มสูงขึ้นของความที่ต้องการถือเงินที่เพิ่มขึ้นจากการที่ราคาสินค้าสูงขึ้นเช่นนั้น จึงจะทำให้ข้ออ้างของภาวะเงินเฟ้อสามารถดำรงอยู่ได้ ดังนั้นก็จะปรากฏเงื่อนไข จำเป็น (necessary) สำหรับที่จะทำให้ภาวะเงินเฟ้อดำรงอยู่ได้นั้น ก็คือการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินที่มาจากการเพิ่มสูงขึ้นของ monetary base อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของ monetary base โดยตัวของมันเองก็อาจจะไม่เป็นเงื่อนไขที่ “เพียงพอ” (sufficient) ที่จะรักษาภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นไว้ได้ ถ้าหากว่ากลไกการเชื่อมโยงต่างๆ ทางการเงินไม่ทำงาน ซึ่งก็จะทำให้การเพิ่มขึ้นของ monetary base ที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินจะไม่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของความที่ต้องการผลผลิต ซึ่งถ้าไม่มีการเพิ่มขึ้นของความที่ต้องการผลผลิตแล้ว อุปสงค์ส่วนเกินจะไม่เกิดขึ้น การเพิ่มขึ้นของราคาจะไม่เกิดขึ้นเช่นกัน

ดังกล่าวนี้อาจเป็นกรณีหนึ่งเป็นการกำหนดให้ปริมาณผลผลิตมีค่าคงที่ ที่ระดับของการจ้างงานเต็มที่ อย่างไรก็ตามภาวะของการจ้างงานเต็มที่นี้ทำให้เป็นสภาวะปกติที่จะเกิดขึ้นในสภาพความเป็นจริง ยิ่งกว่านั้นในสภาวะทั่วไปที่เกิดขึ้นทั้งผลผลิตและราคา ก็มีผลสะท้อนต่อการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ที่

มีต่อผลผลิตอีกด้วย เพราะว่าการว่างงานสามารถที่จะเกิดขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นเป้าหมายอีกประการหนึ่งของการดำเนินนโยบายภายในประเทศ ก็คือเรื่องของการจ้างงาน ซึ่งจะได้พิจารณาต่อไป

10.2 ลักษณะทั่วไปของภาวะการว่างงาน

การว่างงานก็เช่นเดียวกับตัวแปรเศรษฐกิจอื่นๆ จำนวนมากที่ยังไม่มีความหมายที่แน่นอน (Unique definition) ลงไป ถ้าบุคคลใดก็ตามที่พร้อม (ready) มีความเต็มใจ (willing) และสามารถที่จะเข้าทำงานได้ในระดับอัตราค่าจ้างที่เป็นอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถจะหางานทำได้ บุคคลนี้เรียกได้ว่าเป็นคนว่างงานตามคำนิยามที่ตั้งขึ้นโดย The U.S. Bureau of Labor Statistics อย่างไรก็ตาม ตามความหมายในลักษณะเช่นนี้ก็ได้ไม่ได้แยกแตกต่างระหว่างการว่างงานที่อาจจะเกิดขึ้นจากความสมัครใจ (Voluntary) และการว่างงานที่เกิดขึ้นโดยความไม่สมัครใจ (involuntary) การว่างงานบางประเภทเป็นแบบ “ชั่วคราว” (frictional) คือเป็นในลักษณะที่ว่ามีความต้องการที่ว่างอยู่ แต่ตำแหน่งงานเหล่านั้นไม่สามารถจัดให้เข้ากับการว่างงานที่เกิดขึ้นได้ การว่างงานแบบ frictional บางอย่างเป็นการว่างงานที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจ เช่น การที่บุคคลบางคนยอมออกจากงานเดิมเพื่อที่จะหางานใหม่ที่ดีกว่า ในระหว่างที่หางานใหม่ทำนั้น บุคคลเหล่านี้ก็จะว่างงาน แต่การว่างงานแบบนี้เกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้นเป็นผู้ทำให้เกิดขึ้นเอง การว่างงานที่เกิดขึ้นจากการไม่สมัครใจมาจากการที่ตำแหน่งงานที่ว่างอยู่นั้นมีน้อยกว่าจำนวนของบุคคลที่ว่างงาน ลักษณะของการว่างงานในแบบนี้มักจะเรียกว่าเป็นการว่างงานแบบ “cyclical” หรือ “deficient demand” เป็นการว่างงานที่สืบเนื่องมาจากการที่ค่าใช้จ่ายในสินค้าและบริการมีไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิด (generate) อุปสงค์ต่อเนื่อง (derived demand) ในการจ้างแรงงานทุกคนที่กำลังหางานทำอยู่ได้

อย่างไรก็ตามการวัดจำนวนของการว่างงานตามความหมายของ The Bureau of Labor Statistics ของอเมริกาจะไม่สามารถแยกความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างการว่างงานที่เป็นแบบ Frictional กับ cyclical หรือ การว่างงานที่เป็นแบบ voluntary กับ involuntary ออกจากกันได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการว่างงานมักจะจัดออกมาในรูปของอัตราการว่างงานโดยคิดเป็นร้อยละกับกำลังแรงงาน (labor force) ทั้งหมด

10.2.1 ผลกระทบของการว่างงาน

เช่นเดียวกับภาวะเงินเฟ้อ การว่างงานก็เป็นเป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ทั้งนี้ก็เพราะว่ามันถูกสมมติว่ามีผลกระทบที่เป็นอันตราย (Adverse effects) ต่อระบบเศรษฐกิจ ปัญหาใหญ่ที่สำคัญสำหรับการว่างงานก็คือว่า ในขณะที่เกิดการว่างงานนั้นการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อที่จะเพิ่มสวัสดิการรวมของสังคมไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการว่างงานก็เป็นสิ่งที่ทำให้จำนวนผลผลิตที่ไหลเวียน ซึ่งก็คือรายได้ของสังคม น้อยกว่าที่ควรจะเป็น นั่นก็หมายความว่าระดับการบริโภคอยู่ใน

ระดับต่ำ การออมอยู่ในระดับต่ำทำให้ปริมาณของความมั่งคั่ง (Stock of wealth) อยู่ในระดับต่ำด้วย ซึ่งการคำนวณผลสูญเสียที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงจากการว่างงานนั้น เป็นสิ่งที่ยุ่งยากมาก

นอกจากจะมีการสูญเสียทางการผลิตอันเนื่องจากการว่างงานแล้ว ต้นทุนอื่นๆ บางประเภทยังคงอยู่กับสังคมอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น บุคคลที่กระทำอาชญากรรม ก็เพราะเขาคิดว่าต้นทุนแห่งการเสียโอกาสของการกระทำอาชญากรรมนั้นมีค่าน้อยกว่าผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected benefits) ต้นทุนแห่งการเสียโอกาสที่มีความสำคัญมีมากก็คือ รายได้ที่จะไม่ได้รับในระหว่างเวลาที่บุคคลนั้นถูกจับจำคุก อย่างไรก็ตามถ้าบุคคลนั้นๆ กลายเป็นคนว่างงาน และจะต้องมีชีวิตอยู่ในแบบที่ ได้รับประโยชน์ อย่างไรก็ตาม ถ้าในลักษณะของคนว่างงานแล้ว รายได้ที่จะต้องสูญเสียไปในระหว่างเวลาที่ต้องถูกจำคุกนั้นก็จะมีค่าลดต่ำลง เมื่อต้นทุนแห่งการเสียโอกาสที่คาดไว้ เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำอาชญากรรมลดน้อยลงแล้ว ก็จะเป็นสาเหตุที่จะทำให้อาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากการที่อาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นนี้ สังคมจะต้องเสียสละทรัพยากรไปใช้ในการป้องกันอาชญากรรม และการลงโทษบุคคลเหล่านี้ ซึ่งก็จะทำให้ทรัพยากรสิ้นเปลืองไป ไม่สามารถไปใช้ในจุดประสงค์อื่นๆ ได้ ซึ่งจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่นนี้ก็ไม่น่าประหลาดใจอะไรเลยที่ว่า การจัดการว่างงานได้กลายมาเป็นเป้าหมายที่สำคัญของทั้งนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง

10.2.2 สาเหตุของภาวะการว่างงาน

สาเหตุของการว่างงานมีอยู่ หลายสาเหตุแล้วแต่ประเภทของการว่าง งาน การว่างงานแบบชั่วคราว (Frictional unemployment) สาเหตุที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการที่ตลาดไม่สามารถดำเนินการในลักษณะของการให้ความรอบรู้อย่างสมบูรณ์ (Perfect knowledge) การหางานที่ดีกว่าของแต่ละบุคคลจะเป็นการบีบบังคับเขาเหล่านั้นให้ต้องออกจากตำแหน่งงานเดิม ทั้งนี้เพราะว่าในขณะที่ต้องการทำงานเต็มเวลานั้น เขาไม่สามารถที่จะได้ทราบถึงข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะและโอกาสของงานประเภทอื่นๆ ได้ ดังนั้นจึงทำให้บุคคลต้องเลือกที่จะต้องออกจากงานเดิมกลายมาเป็นคนที่ทำงานให้ตนเอง (Self employed) ในการที่จะคอยทำข่าวสารที่เกี่ยวกับตำแหน่งงานใหม่ๆ จากการที่เป็นเช่นนี้ในทัศนะของ The Bureau of Labor Statistics ไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีงานทำ ก็ทำให้จำนวนของบุคคลประเภทนี้ถูกนับรวมเป็นส่วนหนึ่งของคนว่างงาน ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ไม่เพียงแต่การขาดแคลนข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ จะเป็นตัวสร้างการว่างงานในแบบ Frictional unemployment ให้เกิดขึ้นเท่านั้น การได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด ก็อาจจะทำให้ผลกระทบในลักษณะเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น บุคคลที่ทำงานอยู่ในโรงงานที่จังหวัดนครสวรรค์ อาจจะได้รับข่าวสารและมีความเชื่อว่า มีงานอยู่มากมายในลักษณะหน้าที่การงานที่ตรงกับความสามารถของเขาจะทำได้ที่กรุงเทพฯ เมื่อทำการเปรียบเทียบความพอใจที่จะทำงานอยู่ในโรงงานที่จังหวัดนครสวรรค์ กับงานที่กรุงเทพฯ แล้ว เขาก็อาจที่จะเลือกที่จะย้ายไปทำงานที่กรุงเทพฯ แต่เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ แล้ว เขาก็พบว่างานต่างๆ ในลักษณะสายงานที่เขาถนัดนั้น ไม่มี หรือ

มี ก็ไม่ดีเหมือนที่คิดไว้ ซึ่งก็ทำให้บุคคลนี้กลายเป็นคนว่างงานไป และว่างงานเป็นระยะที่ยาวนานกว่าที่เคยคาดไว้ในแบบเดิมเสียอีก

การที่อัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (Nominal wage rate) ไม่สามารถที่จะลดลงได้ง่ายๆ (Stickiness) นั้นก็อาจจะจะเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เกิดการว่างงานโดยไม่สมัครใจมากขึ้น ดังตัวอย่าง ในกรณีที่หน่วยผลิต (Firm) ต้องเผชิญกับการลดลงของความต้องการในสินค้าที่ตนเองผลิตหรือจำหน่าย ถ้าหากหน่วยผลิตไม่ได้อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์แล้ว วิธีที่จะทำให้ได้รับกำไรสูงสุดอยู่ได้ ก็จะทำโดยการลดราคาสินค้าของตนลง นอกจากนี้หน่วยผลิตยังอาจมีความต้องการที่จะลดต้นทุนการผลิตลงโดยการเข้ามาลดค่าจ้างของคนงาน เพื่อรักษาระดับกำไรสูงสุดเอาไว้ อย่างไรก็ตาม สหภาพแรงงานก็คงจะไม่ยอมให้หน่วยผลิตซึ่งเป็นนายจ้าง กระทำการลดค่าจ้างของคนงานลงได้ง่ายๆ โดยเฉพาะในระยะสั้นด้วยแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นหน่วยผลิตก็จำเป็นต้องแก้ไขโดยการปลดคนงานออกมากกว่าที่จะทำในแบบอื่น นอกจากนั้นตัวคนงานเองก็อาจจะไม่เต็มใจที่จะยอมรับค่าจ้างที่ถูกลดลงตำนั่นได้และอาจจะยอมออกจากงานไป ทั้งนี้จากการที่ได้มีการเปรียบเทียบงานที่ทำอยู่กับที่อื่นที่มีอัตราค่าจ้างที่สูงกว่า ดังนั้นการว่างงานอันเกิดจากการที่อุปสงค์ลดลงนี้ เป็นการว่างงานที่ผสมระหว่างการว่างงานที่สมัครใจและการว่างงานที่ไม่สมัครใจ

การคัดค้านเรื่องลดอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน อาจจะเกิดขึ้นเนื่องมาจากเหตุผลอื่นๆ นอกเหนือจากการมีอำนาจต่อรองของสหภาพแรงงาน หรือจากความไม่เต็มใจของคนงาน ที่จะยอมรับค่าจ้างที่ลดลงนั้น ค่าจ้างที่คนงานต้องการก็คือ ค่าจ้างในระดับที่สามารถครอบคลุมเพียงพอแก่ค่าครองชีพที่เป็นอยู่บวกด้วยเงินประกันที่ได้รับทดแทนในงานอาชีพนั่นๆ ถ้าหากว่าการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพ (Productivity) เป็นตัวกำหนดการเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างที่แท้จริงแล้ว ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินก็ต้องเพิ่มขึ้นสูงเท่ากับการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิตบวกด้วยการเพิ่มสูงขึ้นของระดับราคา ตัวอย่างเช่น ถ้าผลิตภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี และระดับราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี แล้วคนงานก็ต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นตัวเงินสูงขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี ถ้าต้องการให้อัตราค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี อย่างไรก็ตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับอัตราของภาวะเงินเฟ้อก็อาจจะผิดพลาด ได้เช่นเดียวกับการผิดพลาดของข่าวสารทางด้านงานที่จะมีให้ทำ (Job opportunity) จากตัวอย่างที่แล้ว ถ้าหากคนงานมีความเชื่อว่าอัตราเงินเฟ้อเป็นร้อยละ 5 ไม่ใช่ร้อยละ 4 ดังกล่าวแล้ว ก็จะมีการหาทางที่จะทำให้ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นให้ได้ร้อยละ 8 ไม่ใช่ร้อยละ 7 ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ก็จะเป็นการทำให้อัตราค่าจ้างที่แท้จริงจะเพิ่มสูงขึ้นเร็วกว่าการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพของคนงาน ภายใต้สภาวะการเช่นนี้ การที่นายจ้างต้องการรักษาระดับของการได้รับกำไรสูงสุดเอาไว้ นายจ้างก็จะลดจำนวนการจ้างคนงานลง ซึ่งก็จะเป็นการเพิ่มจำนวนคนว่างงานให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นว่าภาวะเงินเฟ้อ การว่างงานไม่ว่าจะเป็นแบบที่คาดไว้ (expected) หรือที่เกิดขึ้นจริงๆ (actual) ถูกเชื่อมโยงผ่านขบวนการการตัดสินใจของนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งในส่วนต่อไปจะได้ทำการพิจารณาเปรียบเทียบถึงทัศนะที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างว่างงานและภาวะเงินเฟ้อ

10.3 ความสัมพันธ์ของภาวะเงินเฟ้อและภาวะการว่างงานในทัศนะต่างๆ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากได้ให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเงินเฟ้อกับภาวะการว่างงาน และปัญหาที่เกี่ยวกับการที่จะเลือก (Choice) นำเอาความสัมพันธ์ต่างๆ เหล่านี้ไปใช้ในการวางนโยบาย ผลทั้งทางด้านทฤษฎีและการทดสอบข้อเท็จจริงในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเงินเฟ้อและการว่างงานที่ถูกกล่าวถึงและนำมาใช้ก็มี 2 ทัศนะด้วยกัน ทัศนะที่เก่าแก่มากที่สุดคือ “Trade - off view” ซึ่งเป็นทัศนะที่เห็นว่าการ trade - off ระหว่างอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อนั้นเป็นไปในแบบที่แน่นอน (Stable) และอีกทัศนะหนึ่ง เป็นทัศนะที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ นี้เรียกว่า “long - term equilibrium view” ซึ่งการพิจารณาในทัศนะหลังนี้ มีความเห็นว่า trade - off กันระหว่างการว่างงานกับภาวะเงินเฟ้อนั้นเกิดขึ้นเพียงเฉพาะในระยะสั้นเท่านั้น ในระยะยาวเมื่อมีการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพแล้วการ trade - off จะไม่มีเกิดขึ้นอีก เนื่องจากในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้จัดทำนโยบาย ซึ่งเราจะพิจารณารายละเอียดในแต่ละทัศนะดังต่อไปนี้

10.3.1 The trade - off view

ในทัศนะของ trade - off view นี้มีความเห็นว่าจะมีความสัมพันธ์ผกผัน (Inverse relationship) ที่ค่อนข้างแน่นอนระหว่างเงินเฟ้อกับการว่างงาน ซึ่งในลักษณะเช่นนี้จะทำให้ผู้วางนโยบายมีความลำบากใจเกิดขึ้นคือ นโยบายที่จัดทำลงไปเพื่อขจัดภาวะเงินเฟ้อจะเป็นนโยบายที่มีผลทำให้การว่างงานสูงขึ้น และนโยบายที่ใช้ขจัดการว่างงานก็จะเป็นนโยบายที่ทำให้เงินเฟ้อรุนแรงขึ้น ดังนั้นภาวะของการจ้างงานเต็มที่ก็จะต้องซื้อมาด้วยการเกิดภาวะเงินเฟ้อในระดับสูง และการมีเสถียรภาพของระดับราคา (Price stability) ก็จะต้องถูกซื้อมาด้วยการมีการว่างงานในระดับสูงเช่นกัน

เหตุผลที่พบว่า trade - off view มีความเชื่อในลักษณะเช่นนี้ก็เนื่องมาจากการตั้งข้อสมมติฐานว่า การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในการผลิตมาจากปัจจัยภายนอก (Exogenous) ผู้ผลิตจะพบว่าเขาสามารถขายผลผลิตได้มากขึ้นในระดับราคาที่เป็นอยู่ ซึ่งก็ทำให้ในที่สุด ผลผลิตที่เป็นสินค้าคงคลัง (Inventories) หหมดสิ้นลงไป เขาก็จะพยายามที่จะขยายการผลิตออกไปโดยจ้างคนงานเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการที่ตลาดแรงงานไม่สมบูรณ์ หรือจากการที่คนว่างงานที่มีอยู่ทั่วประเทศเป็นประเภทที่ไม่ตรงกับงาน หรือไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการผลิตอื่นๆ ยิ่งกว่านั้นบางอุตสาหกรรมที่มีลักษณะ โครงสร้างที่เป็นไปในลักษณะที่ผูกขาดทั้งทางด้านผู้ซื้อและผู้ขายอีกด้วย นั่นก็หมายความว่า การที่มีความต้องการที่จะขยายการผลิตออกไปนั้น หน่วยผลิตก็ต้องจ้างคนงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งบางอุตสาหกรรม ก็จะเผชิญ

กับปัญหาของการเกิด “bottle necks” อันเนื่องมาจากการขาดการฝึกอบรมคนงานให้มีความเหมาะสมกับงานที่มี หรือเกิดขึ้นเนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ ของสภาพแรงงาน ผลในเรื่องนี้ก็คือจะเป็นการผลักดันให้ค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้นในบางอุตสาหกรรม และจากการที่ผู้ผลิตยังคงต้องการรักษาระดับกำไรสูงสุดเอาไว้ การที่ต้องเผชิญกับต้นทุนเพิ่ม (Marginal cost) ของการผลิตที่สูงขึ้น ก็จะมีผลทำให้ราคาขายต้องเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจเริ่มที่จะมีการจ้างงานที่เพิ่มสูงขึ้นนั้น จะควบคู่ไปกับการเพิ่มสูงขึ้นของอัตราเงินเฟ้อ ในทางตรงกันข้าม ผลก็จะเป็นในทางตรงกันข้ามเมื่อเกิดการลดลงในอุปสงค์ของผลผลิต ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของการว่างงานและภาวะของเงินเฟ้ออันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอุปสงค์ของผลผลิต ผลของการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในผลผลิต จะทำให้การว่างงานลดน้อยลง และอัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น และการลดลงในอุปสงค์ของผลผลิต จะทำให้การว่างงานเพิ่มสูงขึ้น หรืออัตราเงินเฟ้อลดลง การแสดงลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวในแบบเรขาคณิตเรียกว่า “Phillips curve”

10.3.2 The Long - Run Equilibrium View

ในทัศนะ “long - run equilibrium” นี้ สมมุติให้ลักษณะของตลาดที่เป็นอยู่ใกล้เคียงกับตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ ซึ่งในตัวอย่างเช่นนี้หน่วยผลิตจะทำกำไรสูงสุดได้โดยให้ค่าจ้างที่แท้จริงมีค่าเท่ากับผลผลิตเพิ่มของคนงาน (labor’s marginal product) จากการที่ผลผลิตเพิ่มเป็นแบบลดน้อยถอยลง (diminishing marginal product) หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลตอบแทนที่ลดน้อยถอยลง (law of diminishing returns) นายจ้างจะจ้างคนงานเพิ่มมากขึ้นเมื่ออัตราค่าจ้างที่แท้จริงลดลง และจะจ้างคนงานน้อยลงเมื่ออัตราค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างที่แท้จริง การจ้างงานจะลดลงและการว่างงานก็เพิ่มขึ้น เหตุการณ์ก็จะนำไปในทิศทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราค่าจ้างที่แท้จริงลดต่ำลง

ส่วนทางอีกด้านหนึ่งของตลาดแรงงานก็คือคนงาน คนงานก็ยินดีที่จะเสนอตัวเข้าไปทำงานเพิ่มมากขึ้นเมื่ออัตราค่าจ้างที่แท้จริงสูงขึ้น และก็มีจำนวนคนงานที่จะทำงานลดน้อยลงเมื่ออัตราค่าจ้างที่แท้จริงลดต่ำลง ทั้งนายจ้างและคนงานก็มีการตัดสินใจที่วางอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับในอัตราค่าจ้างที่แท้จริงเช่นเดียวกัน คนงานสามารถที่จะทราบว่าค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (nominal wage rate) มีค่าเท่าไร แต่ทางด้านระดับราคาก็สามารถเพิ่มแต่ค่าของเขาเท่านั้น ดังนั้นการคาดการณ์เกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่แท้จริง ก็อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นก็ได้ และก็เป็นไปได้เช่นกันกับทางด้านนายจ้าง ถึงแม้จะเชื่อได้ว่าการคาดการณ์ระดับราคาของนายจ้างมีความถูกต้องกับความเป็นจริงมากกว่าพวกคนงาน ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากนายจ้างได้รับข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับระดับราคาของตลาดมากกว่าพวกคนงาน หรือจะกล่าวได้อีกแบบหนึ่งก็คือว่า ทั้งนายจ้างและคนงานต่างก็สามารถทราบถึงอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (Nominal wage) ได้ว่ามีค่าเท่าไร แต่ทางด้านนายจ้างมีความรู้มากกว่าทางด้านการเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์ที่จะมีผลกระทบต่อราคาตลาดของผลผลิตต่างๆ เนื่องจากการที่ เป็น

ผู้ขายผลผลิตนั้นๆ ในตลาด ส่วนทางด้านคนงานนั้นยากที่จะได้รับข่าวสารในลักษณะเช่นเดียวกับที่ฝ่ายนายจ้างได้รับ

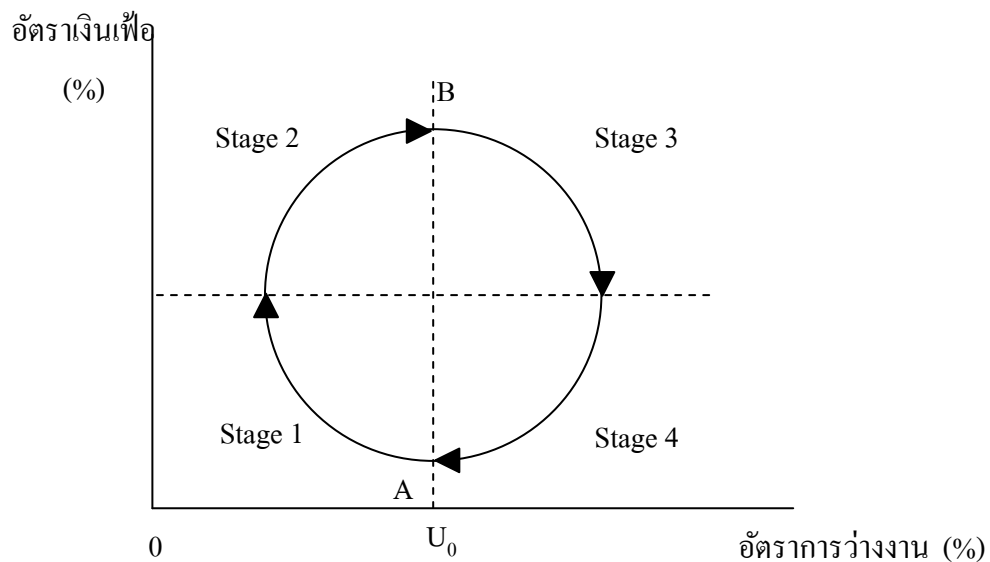
ในกรณีที่ยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงทางด้านผลิตภาพ (productivity) แล้วคนงานจะยังคงเสนอตัวเข้าทำงานอยู่ในระดับปริมาณเท่าเดิม ถ้าคนงานยังมีความเชื่อว่าอัตราค่าจ้างที่แท้จริงยังไม่เปลี่ยนแปลง ถ้าหากราคาเพิ่มสูงขึ้นไปในอัตราหนึ่ง เขาก็จะต้องการค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่ากับราคาที่เพิ่มสูงขึ้นนั้น ดังตัวอย่าง ถ้าคนงานเชื่อว่าราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี ความต้องการที่จะได้รับค่าจ้างที่เป็นตัวเงินก็จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปีเช่นกัน จึงจะทำให้คนงานทำงานอยู่ในระดับเดิมได้ อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อจากที่คนงานคาดว่าจะเกิดขึ้นอาจแตกต่างไปจากอัตราเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงๆ ก็ได้ เช่น ในกรณีที่อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงเป็นร้อยละ 5 ไม่ใช่ร้อยละ 6 ตามความคิดของพวกคนงานแล้ว การที่พวกคนงานต้องการค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6 นั้น จะทำให้อัตราค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น สมมติว่านายจ้างสามารถรู้ได้ว่าทั้งค่าจ้างและระดับราคาที่เกิดขึ้นมีค่าเท่ากับเท่าไรแล้ว นายจ้างก็จะพบว่าอัตราค่าจ้างที่แท้จริงได้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งก็จะทำให้นายจ้างลดจำนวนของการจ้างงานลง คนว่างงานก็จะเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการที่คนงานคาดหรือเชื่อว่า อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นนั้นมีค่าสูงกว่าอัตราที่เกิดขึ้นจริงๆ ก็จะทำให้คนงานมีความต้องการที่จะขอเพิ่มค่าจ้างเป็นตัวเงินสูงขึ้นกว่าอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริง และก็จะทำให้อัตราค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น การว่างงานก็จะเกิดเพิ่มมากขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าหากการคาดคะเนระดับราคาอยู่ต่ำกว่าความเป็นจริง คนงานก็จะขอเพิ่มค่าจ้างที่เป็นตัวเงินน้อยกว่าอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นอัตราค่าจ้างที่แท้จริงก็จะลดลง ทำให้นายจ้างเพิ่มการจ้างคนงานมากขึ้น ซึ่งก็เป็นการลดการว่างงานให้น้อยลง

แบบของการวิเคราะห์นี้หมายความว่า การว่างงานสามารถลดลงได้ถ้าหากคนงานเกิดการเข้าใจผิด (Caught by surprise) ผู้ดำเนินนโยบายจะเชื่อได้ว่าการเพิ่มอัตราเงินเฟ้อให้สูงกว่าระดับอัตราที่พวกคนงานคิดไว้จะทำให้ผลคือการว่างงานลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม ในไม่ช้าคนงานก็จะสามารถได้รับรู้ข้อมูลความเป็นจริง ว่าระดับราคาที่เพิ่มขึ้นนั้นสูงกว่าอัตราที่พวกเขาได้คาดไว้ในตอนแรก ดังนั้นการเรียกร้องค่าจ้างแรงงานก็ต้องเพิ่มสูงขึ้นไปอีก เพื่อชดเชยกับอำนาจซื้อที่สูญเสียไป และครอบคลุมถึงอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอีก เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงก็จะเพิ่มสูงขึ้นไปและการว่างงานก็จะเกิดเพิ่มขึ้นอีก จากการที่มีการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังในแบบขยาย (Expansionary) ก็อาจจะเห็นได้ในระยะแรกว่า การว่างงานจะลดลงในขณะที่คนงานยังเข้าใจผิดอยู่ และเมื่อคนงานเริ่มทราบความจริงก็จะทำให้การว่างงานเพิ่มขึ้นอีก ทั้งหมดที่เกิดขึ้นนี้เกิดขึ้นจากการที่อัตราเงินเฟ้อได้เพิ่มสูงขึ้น

เมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นในระดับที่อันตราย (Critical) การดำเนินนโยบายในลักษณะหดตัว (Contractionary policies) จะเป็นสิ่งที่ต้องมีการจัดทำขึ้น นโยบายในลักษณะดังกล่าวนี้ จะมีผลทำให้อัตราเงินเฟ้อลดต่ำลง ซึ่งก็จะไปทำให้คนงานเข้าใจผิดได้อีกครั้งหนึ่ง คราวนี้คนงาน จะมีการคาดการณ์

อัตราเงินเฟ้อสูงกว่าความเป็นจริง (Overestimate) ซึ่งทำให้การเรียกร้องขอขึ้นค่าจ้างมากกว่าระดับอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริง อัตราค่าจ้างที่แท้จริงก็เพิ่มสูงขึ้น นายจ้างก็ลดจำนวนการจ้างคนงานลง การว่างงานก็จะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งก็ทำให้เราพบว่าในสถานการณ์ที่เกิดการลดลงของอัตราเงินเฟ้อที่เป็นสาเหตุของการว่างงานได้ สมมติว่าการดำเนินนโยบายในแบบหัดตัวนี้ยังคงดำเนินอยู่ ในไม่ช้าคนงานก็จะได้รับข่าวสารข้อมูลเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอที่จะใช้คาดการณ์ระดับอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นได้ตรงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งก็จะทำให้การเรียกร้องค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดน้อยลง ภายใต้สภาพเหตุการณ์เช่นนี้อัตราค่าจ้างที่แท้จริงจะเริ่มลดลง นายจ้างก็จะเพิ่มการจ้างคนงานมากขึ้น การว่างงานก็จะลดน้อยลง

รูปแบบเช่นนี้อธิบายออกได้เป็น 4 ระยะ (Phases) ของการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการว่างงานกับภาวะเงินเฟ้อ

รูปที่ 10.1 แสดงวงจรของการเกิดภาวะเงินเฟ้อและการว่างงาน

ระบบต่างๆ เหล่านี้แสดงในรูปที่ 10.1 โดยสมมติให้ระบบเศรษฐกิจเริ่มต้นอยู่ที่จุด A (ในรูป) ซึ่งมีระดับการว่างงาน U_0 เป็นระดับที่ผู้วางนโยบายไม่ยอมรับระดับของการว่างงานในระดับนี้ ดังนั้นจึงมีการดำเนินนโยบายในแบบขยายเพื่อจะทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับคาดการณ์ของคนงาน อัตราค่าจ้างที่แท้จริงลดต่ำลงต่ำกว่าที่ความต้องการขอขึ้นค่าจ้างของคนงานยังคงเพิ่มสูงในระดับที่น้อยกว่า การเพิ่มของภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริง ก็จะทำให้การว่างงานลดน้อยลง และจะทำให้ระบบเศรษฐกิจผ่านเข้าไปใน Stage ที่ 1 (ตามรูป) หลังจากนั้น การที่คนงานพบว่าราคาที่เพิ่มขึ้นจริงเป็นอัตราที่สูงกว่าที่พวกเขาได้ขาคิดไว้ในตอนแรก ก็จะเริ่มมีการขอค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้นไปอีก เพื่อชดเชยกับราคาที่สูงกว่าที่คาดไว้ ค่าจ้างที่จะขอเพิ่มขึ้นจะสูงขึ้นกว่าอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริง การว่างงานก็จะเพิ่ม

มากขึ้นไปอีก เป็นการเข้าอยู่ใน Stage 2 (ตามรูป) ถ้าหากการดำเนินนโยบายในแบบขยายนี้ยังคงดำเนินอยู่ วงจรก็อาจจะมาหยุดลงที่จุด B ที่จุด B นี้ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินจะเพิ่มขึ้นในอัตรา ที่เท่ากับอัตรา การเพิ่มขึ้นของราคา และอัตราค่าจ้างที่แท้จริงก็จะมีค่าเท่ากับอัตราค่าจ้างที่แท้จริงที่จุด A เมื่ออัตรา ค่าจ้างที่แท้จริงเท่ากับ การว่างงานก็จะมีจำนวนเท่ากับการว่างงานที่จุด A ข้อแตกต่างระหว่างจุด A กับ จุด B ก็คือที่จุด B จะมีอัตราเงินเฟ้อที่สูงกว่า

อย่างไรก็ตามผู้ดำเนินนโยบายก็จะเห็นว่าอัตราเงินเฟ้อ ณ จุด B นั้นเป็นอัตราที่สูงเกินไป ดังนั้น ก็จะพยายามทำให้ระบบเศรษฐกิจอยู่ในตำแหน่งก่อนที่จะถึงจุด B ซึ่งก็ทำโดยการดำเนินนโยบายใน แบบหดตัว อันจะเป็นเหตุที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อเริ่มลดลงในระยะแรกของการดำเนินนโยบายหดตัวนี้ ระดับของค่าจ้างที่คนงานเคยขอเพิ่มขึ้นในขณะที่เกิดเงินเฟ้อในครั้งก่อนนั้น จะยังคงเป็นสิ่งที่คนงาน ยังคงคาดการณ์อยู่ ดังนั้นอัตราค่าจ้างที่แท้จริงจะเริ่มเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง การว่างงานก็เพิ่มขึ้นสูงไปอีก และทำให้ผ่านเข้าไปใน Stage ที่ 3 (ตามรูป) ในที่สุดเมื่อคนงานสามารถทราบข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแล้ว ค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นก็จะลดน้อยลง โดยคนงานเองเต็มใจที่จะยอมรับการลดลงของอัตรา ค่าจ้างที่แท้จริง เพื่อที่จะทำให้การจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นใน Stage ที่ 4 (ตามรูป) นั้นอัตราค่าจ้างที่ แท้จริงจะลดลง และระดับการว่างงานก็จะลดลงด้วยเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ก็อาจจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าการ trade - off ระหว่างการว่างงานและภาวะ เงินเฟ้อเป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะสั้น ซึ่งก็คือเหตุการณ์เฉพาะใน Stage ที่ 1 และ Stage ที่ 3 ของ วงจรตามรูปเท่านั้น ถ้าไม่มีการดำเนินนโยบายใดๆ เลย การคาดการณ์เกี่ยวกับระดับราคาจะมีการ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ถูกต้องกับสภาพความเป็นจริง และการปรับตัวของค่าจ้างก็จะเกิดขึ้นจนกระทั่ง ทำให้อัตราของการว่างงานกลับคืนสู่ระดับอัตราว่างงานตามธรรมชาติ (natural) ซึ่งแสดงตามรูปคือ ณ ระดับ U_0 ตามทฤษฎีนี้ได้แสดงการอธิบายที่กว้างขวางอีกทางหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างการ ว่างงานกับภาวะเงินเฟ้อที่ซึ่งขัดแย้งกับคำอธิบายของ Phillips curve

10.4 แนวทางที่สำคัญเพื่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจต่างๆ

จากทัศนะของพวก trade - off view ซึ่งทำให้ผู้วางนโยบายเกิดความลำบากใจ โดยต้องทำการ เลือกระหว่างอัตราการว่างงานที่ต่ำแต่เกิดเงินเฟ้อสูง หรือการว่างงานสูงเงินเฟ้อต่ำ หรือต้องเลือก ประนีประนอมเอาทั้งสองอย่าง แต่ก็ยังไม่สามารถหาระดับที่ทำให้เกิดการยอมรับขึ้นในทุกฝ่ายได้ ถ้าผู้ วางนโยบายใช้แนวความคิดของทัศนะ long - run equilibrium view แล้ว ทางเลือกก็แคบเข้ามาที่จะเอาสิ่ง หนึ่งสิ่งใด (Only one possibility) ผู้วางนโยบายในระยะยาวแล้วไม่สามารถที่จะมีอิทธิพลต่ออัตราการ ว่างงานได้อย่างถาวร (permanently influence) กระทำได้แต่การตัดสินใจเฉพาะอัตราเงินเฟ้อในระยะ

ยาวเพียงอย่างเดียว ตามแนวของ long - run equilibrium view นั้น แสดงให้เห็นว่าถ้าต้องการให้การว่างงานอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับอัตราธรรมชาติแล้ว ภาวะเงินเฟ้อจะต้องเพิ่มสูงขึ้นไปอย่างไม่มีกำหนดหรือกล่าวได้ว่า อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงๆ นั้น จะต้องเพิ่มขึ้นเร็วไปข้างหน้าหนึ่งก้าว (Step) ดังนั้นทัศนะ long - run equilibrium view นี้ถูกเรียกว่าเป็น “accelerations view” โดยถึงแม้ว่าพวก accelerations view จะกล่าวว่าอัตราเงินเฟ้อในระยะยาวจะมีค่าเป็นศูนย์จะเป็นอัตราที่สอดคล้องกับการทำให้เกิดการว่างงาน ซึ่งเป็นอัตราธรรมชาติก็ตาม โดยระดับของอัตราว่างงานตามธรรมชาติก็อาจเป็นอัตราที่สูงเกินกว่าที่จะยอมรับได้ในทางการเมือง ดังนั้นผู้ดำเนินนโยบายก็อาจจะต้องถูกบีบบังคับ (forced) ต่อไปให้เลือกใช้เอาระหว่างนโยบายในแบบขยายหรือในแบบหดตัว ในอันที่จะทำให้เกิดความพอใจแก่บุคคลที่ต้องการให้เกิดเงินเฟ้อต่างๆ กับบุคคลที่ต้องการให้เกิดการว่างงานต่างๆ

เราได้ตั้งข้อสังเกตเอาไว้ตั้งแต่ต้นแล้วจากการที่ไม่สามารถคาดการณ์ถึงภาวะเงินเฟ้อได้ จะเป็นสิ่งที่บิดเบือนความถูกต้องของสัมพันธระหว่างค่าจ้างกับราคา ถ้าหากนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงไปโดยฉับพลันแล้ว การคาดการณ์จะยังคงมีอยู่ต่อไปภายหลังจากที่ราคาจริงๆ ได้เกิดขึ้นไปแล้ว ซึ่งก็จะทำให้ความผันผวนของการจ้างงานเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามถ้าหากว่าระบบข่าวสารข้อมูลถูกปรับปรุงให้ดีขึ้น และการเปลี่ยนแปลงนโยบายก็เป็นไปอย่างช้าๆ แล้ว ทั้งค่าจ้าง รายได้ และอัตราดอกเบี้ย ก็สามารถปรับตัวรับกับภาวะเงินเฟ้อที่ได้คาดการณ์ การบิดเบือน (Distortions) หลายๆ อย่างที่กล่าวมาก็จะหมดสิ้นไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ . 2535. เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2536. ทฤษฎีและนโยบายการเงิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนิศรี พันธูลาก. 2533. เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์ทฤษฎีและนโยบาย . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2529. ทฤษฎีและนโยบายการเงิน : เอกสารการสอนชุดวิชา . กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมนึก แดงเจริญ . 2527. พัฒนาการของทฤษฎีและแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ . กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีวงศ์ สุมิตร และสาลินี วรบัณฑิต . 2536. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภฤกษ์ ศรีเนตร. 2537. ทฤษฎีและนโยบายการเงิน 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภฤกษ์ ศรีเนตร. 2534. ทฤษฎีและนโยบายการเงิน 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

- Ackley, Gardner. 1981. **Macroeconomic theory**. New York: Macmillan.
- Fisher, Duglas. 1980. **Money, banking, and monetary policy**. Illinois: Richard D. Irwin, Homewood.
- Hansen, Alvin it. 1976. **The demand for money**. London: Collier Macmillan.
- Harris, Lanurence. 1981. **Monetary theory**. London: McGraw - Hill Book.
- Keynes, John Maynard. 1936. **The general theory of employment, interest, and money**. New York : Harcourt, Brace and Company.
- Mc Cullum, Bennett T. 1989. **Monetary economic: theory and policy**. New York: Macmillan.
- Wrightsmen, Dwayne. 1976. **An introduction to monetary theory and policy**. London: Collier Macmillan.